
This is the **published version** of the bachelor thesis:

Parache Colom, Alexandra; Paoliello, Antonio, dir. Crítica social en les obres de Mo Yan. 2015. (823 Grau d'Estudis de l'Àsia Oriental)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/147015>

under the terms of the license

FACULTAT DE TRADUCCIÓ I D'INTERPRETACIÓ

GRAU D'ESTUDIS D'ÀSIA ORIENTAL

TREBALL FI DE GRAU

CRÍTICA SOCIAL EN LES OBRES DE MO YAN

ALEXANDRA PARACHE COLOM

TUTOR

ANTONIO PAOLIELLO

BARCELONA JUNY DE 2015

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

ÍNDIX

1. Introducció	1
2. Sobre Mo Yan	2
3. Estudi de les obres escollides de Mo Yan.....	4
3.1 Estudi de l'obra "Shifu, harías cualquier cosa por divertirte"	4
3.2 Estudi de l'obra "Rana"	6
3.3 Estudi de l'obra "Sorgo Rojo"	9
3.4 Estudi de l'obra "La República del vino"	13
3.5 Estudi de l'obra "Las baladas del ajo"	17
4. Conclusions	21

1. Introducció

Dins de la literatura xinesa contemporània, he volgut escollir un autor en concret per a estudiar un dels seus estils més comuns a través d'algunes de les seves obres. Les novel·les de Mo Yan, plenes de crítiques morals, fantasies i agradables descripcions, sempre m'havien cridat l'atenció. A banda de ser un autor famós gràcies a haver estat el guanyador del Premi Nobel de la Literatura de 2012, Mo Yan em va captivar des del primer llibre que vaig llegir seu. Aquest va ser "Cambios" (2010), però no és un dels quals n'he fet un estudi en aquest treball ja que no hi vaig trobar tantes crítiques socials com en les obres que presento en aquest projecte. Em vaig trobar amb què m'agradava molt el seu estil d'escriptura, sobre tot la manera de descriure els personatges i els paisatges en els quals s'ambienten les seves obres. D'altra banda, una altra motivació que em va moure a tractar aquest autor, va ser el fet que la majoria de les seves obres han tingut tal polèmica a la Xina que fins i tot han arribat a ser prohibides o modificades.¹ Conseqüentment, vaig voler analitzar una sèrie de novel·les amb les quals pogués descobrir el perquè de tanta prohibició i escàndol. Aquest fet es farà evident al llarg del meu estudi, ja que el tema central en el qual em centraré serà la posició crítica de Mo Yan. Per aquestes raons, em vaig decantar per fer el Treball de Fi de Grau sobre la literatura xinesa contemporània i, en concret, les obres d'aquest autor.

He escollit la seva literatura centrant-me en els diversos punts de vista que introdueix en formes de crítica i defensa dins les seves novel·les. Un dels temes pel qual Mo Yan es decanta més, és la crítica al sistema de govern xinès i als sistemes patriarcals², entre d'altres temes. La recerca d'aquests punts de vista crítics es centrarà al voltant de les següents obres on s'hi veuen clarament reflectits: "Shifu, harías cualquier cosa por divertirme", "Rana", "Sorgo Rojo", "La República del vino" i "Las baladas del ajo".

El meu objectiu al llarg d'aquest treball serà perseguir les crítiques morals de l'autor amagades darrere les seves novel·les. Per tant, em proposo buscar una resposta per a la següent hipòtesi: quin és l'objectiu de l'autor amb cadascuna d'aquestes crítiques que inclou en les seves obres? I, d'altra banda, perquè va haver-hi tanta prohibició i escàndol a la Xina amb aquestes?

¹ Per exemple la modificació de les obres "La República del vino" i "Las baladas del ajo" (*The Literary World of Mo Yan*. David Der-Wei Wang and Michael Berry. Pàgina 490).

² *The Literary World of Mo Yan*. David Der-Wei Wang and Michael Berry. Pàgina 490.

Actualment podem trobar diversos articles que parlen sobre l'estil de Mo Yan, ja siguin opinions de crítica o bé favorables. El treball, per tant, es centrarà en l'estudi de la crítica integrada en aquestes cinc obres a través de les meves descripcions i opinions, ajudant-me, d'altra banda, de les opinions d'altres autors, per tal de poder oferir un estudi general i que contingui diversos punts de vista.

2. Sobre Mo Yan

Va ser durant l'època de la Revolució Cultural, quan Mo Yan va començar a estudiar literatura i escriure els seus propis relats. Nascut el 1955 a la província oriental de Shandong, Mo Yan pertany a aquesta "generació perduda" de xinesos que va haver de deixar els estudis per a treballar a les fàbriques i al camp, normalment en zones molt allunyades dels grans centres urbans, durant l'època de la "Revolució Cultural" (1966-1976).³

Els seus llibres destaquen per la seva aguda crítica social. El primer conte va ser publicat en una revista literària el 1981. Mo Yan enllaça les seves experiències de joventut amb els ambients de la província en la qual va créixer. Això es fa evident en la seva novel·la *Hong Gaoliang Jiazou* (publicada en castellà com "Sorgo Rojo", 1987). La novel·la *Tiantang suantai zhi ge* ("Las baladas del ajo", 1988) i l'obra satírica *Jiuguo* ("La República del vino", 1992) han estat considerades "subversives" a causa de la seva crítica a la societat xinesa contemporània.⁴ Mentre que a "Las baladas del ajo" torna a posar la seva mirada a la Xina rural durant el principi de les reformes econòmiques iniciades per Deng Xiaoping el 1978, a "La República del vino" critica la corrupció d'un règim comunista. Una altra obra polèmica (que va arribar a ser prohibida a la Xina) és *Fengru feitun* ("Grandes pechos, amplias caderas", 1996) que retrata la Xina del segle XX. El 1993, Mo Yan va publicar una sèrie d'històries curtes titulades *Shenliao* ("Charla sobrenatural", 1993). Les històries en aquest volum són concises i contundents, algunes tracten sobre contes de personatges poc comuns, mentre que en altres es fa referència a contes fantasmals.⁵ En la novel·la *Shengsi pilao* ("La vida y la muerte me estan desgastando", 2006) utilitza l'humor negre per a descriure la vida quotidiana i els violents

³ *Mo Yan - Premio Nobel de Literatura 2012*. UNED Calatayud. Punto de Interés. Pàg. 4.

⁴ *A Subversive Voice in China: The Fictional World of Mo Yan*. Amherst, NY.

⁵ *The Literary World of Mo Yan*. David Der-Wei Wang and Michael Berry. Pàgina 491.

canvis en la jove república popular. La última novel·la de Mo Yan fins al moment és *Wa* (“Rana”, 2009) . També ha publicat un gran nombre de contes i assajos, i la seva obra ha estat traduïda a diverses llengües com, per exemple, a l’anglès, al francès, a l’alemany i al castellà, entre d’altres.

Una característica notable dins la tècnica de Mo Yan, tal i com he explicat en l’apartat anterior, és la seva manera totalment original d’utilitzar el punt de vista dels personatges per a transmetre el seu. Per exemple, a la novel·la “Sorgo Rojo”, només veient l’inici del relat, descobrim que la història d’un avi està sent explicada pel seu nét a través de la veu i els sentiments del seu pare.⁶ Aquest és un estil molt diferenciador i atractiu de l’autor. Un altre fet diferenciador, és la fosca visió que utilitza en les seves obres, sempre afegint però, alguns individus compassius per proporcionar una base per a l’esperança. En el cas de “Las baladas del ajo”, l’autor també allunya la foscor mitjançant la inclusió d’exemples d’humor popular, acudits i contes còmics. “Les ideologies i els moviments de reforma poden anar i venir, però l’avarícia i la corrupció de la naturalesa humana segueix sent una constant en la ficció de Mo Yan”, diu M. Thomas Inge en el seu estudi sobre l’autor.⁷

Tal i com s’ha dit anteriorment, Mo Yan ens transmet aquest punt de vista crític mitjançant els personatges de les seves novel·les. Els personatges de Mo Yan, nascuts de la ficció, però plantejats dins d’un món de realisme, són extremadament difícils d’encaixar en qualsevol tipus de generalització. Aquests, expressen contínuament la figura sempre canviant dels ciutadans de la “Nova Xina”. No són més que els posseïdors de desitjos mortals i diverses emocions, que busquen englobar pràcticament tot tipus de comportament humà.⁸ Per una altra banda, tal i com comenta David Der-Wei, la imaginació de Mo Yan en el moment d’introduir personatges femenins en les seves obres no és tan forta com la dels seus personatges masculins. El predomini del sexe masculí en la ficció de Mo Yan sobrepasa tota la resta. A excepció de les mares i àvies, que també són respectades en aquesta societat patriarcal, els personatges femenins apareixen generalment en papers menors. En gairebé totes les societats, els àmbits artístic i polític de la història sempre han estat un punt central important al qual hem de fer referència.⁹

⁶ *Mo Yan: Through Western Eyes*. M. Thomas Inge. Pàgina 502.

⁷ *Mo Yan: Through Western Eyes*. M. Thomas Inge. Pàgina 504.

⁸ *The Literary World of Mo Yan*. David Der-Wei Wang and Michael Berry. Pàgina 492.

⁹ *The Literary World of Mo Yan*. David Der-Wei Wang and Michael Berry. Pàgina 492.

Sota la influència de més de trenta anys de discurs maoista, aquesta història s'ha convertit en una veritat evident per si mateixa. La capacitat de Mo Yan, i dels escriptors de la seva generació, per desenvolupar una veu crítica davant d'aquest flux de discurs històric, és un bon punt a tenir en compte a l'hora d'estudiar les seves obres.¹⁰

3. Estudi de les obres escollides de Mo Yan

3.1 Estudi de l'obra "Shifu, harías cualquier cosa por divertirme"

Aquesta obra és un recull de vuit relats curts ambientats en la Xina rural, on s'expliquen diverses històries sobre diversos personatges enigmàtics. Bèsties, cures miraculoses, jardins oblidats i tímids amants es submergeixen en un món semi-màgic en el qual no hi deixem de veure el reflex dels problemes socials que ens mostra Mo Yan. L'art narratiu de l'autor que trobem en aquesta col·lecció de relats el podem classificar de barroc xinès, tant extremadament imaginatiu fins al punt que arriba a ser estrany, destaca Timothy C. Wong.¹¹ Tot i que la història principal d'aquest recull de relats tendeix a ser bastant tènue, les descripcions que ens exposa l'autor són caracteritzades per l'aparició de colors vius, olors fortes i sons estranys, característiques que ens porten a imaginar-nos les històries com si les estiguéssim vivint nosaltres mateixos i que encenen la sensibilitat del lector. En el prefaci d'aquesta selecció de contes, Mo Yan traça un seguit d'experiències infantils del període desastrós del Gran Salt Endavant (1958-1961). Mo Yan descriu aquells anys de fam com a "estranys" i, de fet, podríem donar aquest mateix adjectiu a l'argument d'aquestes vuit històries, comenta Lavonne.¹² Trobem que Mo Yan sent una gran necessitat d'escriure i transmetre aquestes històries, de despullar les pretensions i objectius de la humanitat contemporània de la Xina i de posar al descobert la nostra naturalesa intrínseca, que resulta ser més o menys salvatge.

El primer relat, el qual es titula de la mateixa manera que ho fa el llibre, tracta sobre un home jubilat que comença un negoci enmig del bosc. Aquest és el lloguer d'una caravana per a la intimitat de les parelles joves. L'autor ens mostra en aquest relat la paradoxa de la vida i la mort, donant a conèixer que els últims amants que lloguen la caravana acaben

¹⁰ *The Literary World of Mo Yan*. David Der-Wei Wang and Michael Berry. Pàgina 490.

¹¹ *Shifu, you'll Do Anything for a Laugh*. Timothy C. Wong. Pàgina 118.

¹² *Shifu, you'll Do Anything for a Laugh (review)*. Lavonne C. E. Leong. Pàgina 203.

sent fantasmes. La paradoxa és, ja que eren esperits, perquè han volgut pagar la caravana? I, d'altra banda, si no ho eren, perquè volen suïcidar-se dins d'aquesta? L'autor, en aquest cas, ens deixa un final obert per a que podem reflexionar sobre aquesta paradoxa.

El segon relat d'aquesta obra es titula "L'home i la bèstia". Tal i com indica el títol, Mo Yan fusiona aquests dos personatges, creant una visió comparativa dels animals i dels éssers humans. L'avi és atacat per una guineu femella i un mascle en venjança per haver matat els seus cadells. La figura que representa el personatge de la guineu femella és d'un ésser insinuant, seductor i astut, per tant, Mo Yan ens deixa veure el costat seductor del sexe femení, el qual no deixa de ser altra cosa que un mitjà per aconseguir fins majors.

El tercer relat, "Volant", tracta sobre una noia jove que és obligada a casar-se amb un home de quaranta anys degut a un matrimoni concertat per part de la seva família. Abans de la cerimònia del casament la noia s'escapa volant fins al bosc i es posa sobre la copa d'un arbre. La seva família i els habitants del poble la segueixen maleint-la, ja que es considera un deshonor que una dona fugi de seu casament. Finalment, ja que la jove desisteix a baixar, creient que ha estat posseïda pels dimonis, la disparen i cau morta. Aquí es podria dir que trobem una crítica al sistema de matrimoni concertat que va tardar tant a eradicar-se a la Xina. En aquest cas, la noia que vol escapar d'això, és assassinada damunt la copa d'un arbre.

El relat "Nena abandonada" explica la història d'un nadó abandonat en un camp de girasols i la seva adopció per part d'un home. Al arribar a casa, quan la seva dona veu que es tracta d'una nena, la rebutja i li exigeix al marit que la torni d'on l'ha tret. Ningú vol acceptar una filla, tots els habitants del seu poble li responen que prefereixen un nen. Aquí observem aquelles mentalitats que tant destacaven en la Xina rural d'aquella època, quan el govern obligava a l'esterilització dels homes i de les dones, i es donava més importància al naixement dels barons que de les noies. El narrador es pregunta finalment d'on es pot treure una cura per a eliminar aquestes nocions ancorades en les mentalitats dels habitants del seu poble. "Nena Abandonada" s'enfronta clarament a la manca de sensibilitat en les idees arrelades sobre la preferència pels fills barons, comenta Jeffrey Twitchell-Waas en el seu article.¹³

¹³ *Shifu, you'll Do Anything for a Laugh*. Jeffrey Twitchell-Waas, pg. 162.

En el relat “La cura”, apareixen personatges que encarnen membres del Partit Xinès i que s’encarreguen d’eradicar als traïdors del Partit. Un membre de les corts de la Revolució Cultural es decanta per obrir el cos d’un dels executats per tal d’extreure-li la vesícula, ja que necessita aquest òrgan degut a una operació imminent per a la seva mare que està malalta. L’autor ens descriu la manera en la qual extreu aquest òrgan i resulta un tant desagradable. Aquestes descripcions dominen l’atenció del lector, i tot el que el text ens transmet més enllà d’aquestes sensacions, no deixen de ser descripcions fosques, comenta Timothy C. Wong.¹⁴

Malgrat l’ofuscació del seu punt de vista, la seva escriptura es caracteritza també per l’exuberància i l’humor que introdueix enmig de tota aquesta desesperació. La seva constant preocupació per la deshumanització de la societat xinesa moderna es manifesta a través dels relats en formes relativament lleus, com per exemple en el penúltim relat titulat “Jardí Shen”, que tracta l’amor i la sexualitat de forma realista i amb una emoció reprimida, comenta Jeffrey Twitchell-Waas.¹⁵

Em va atreure la idea de fer un estudi d’aquesta obra ja que, aquest conjunt d’històries, sobresurten dels típics treballs de l’autor. No es tracta d’un seguit de novel·les, sinó que es llegeixen com a faules o contes populars, i amb aquesta ficció i fantasia, Mo Yan no deixa de capturar la imaginació del lector. Mo Yan complementa les seves trames aparentment complexes amb un estil senzill i els resultats que ens dona a conèixer són de tonalitat moral, argumenta Lavonne.¹⁶

3.2 Estudi de l’obra “Rana”

Dins d’aquesta obra trobem una història ambientada en la Xina rural dels anys 50, on l’autor ens dona a conèixer, mitjançant la literatura i el teatre, el seu punt de vista crític sobre la política del fill únic. Ens transmet aquest punt de vista parlant sobre la vida d’una família que es veu afectada per aquest canvi on hi veiem reflectida la transformació de les seves vides amb l’arribada de la modernitat i de les noves directrius del Partit. Tot és descrit pel protagonista, Wan Zu, un noi que aspira a ser dramaturg, i ho fa mitjançant l’intercanvi de correspondència amb un professor japonès de literatura.

¹⁴ *Shifu, you’ll Do Anything for a Laugh*. Timothy C. Wong. Pàgina 118.

¹⁵ *Shifu, you’ll Do Anything for a Laugh*. Jeffrey Twitchell-Waas, pg. 162.

¹⁶ *Shifu, you’ll Do Anything for a Laugh (review)*. Lavonne C. E. Leong. Pàgina 204.

En aquest cas, el protagonista, és un membre del Partit i el nebot de Wan Xin, la reconeguda ginecòloga que s'encarrega de fer complir la nova normativa per a defensar la política del fill únic en la seva regió. El protagonista es casa amb una noia, Wang Renmei, i tenen una filla, però més endavant la seva dona és obligada a avortar degut a un segon embaràs. La tieta de Wan Zu, fermament entregada al Partit Comunista, serà l'encarregada d'obligar a la seva dona a sotmetre's a aquesta operació en la qual, malauradament, acaba morint.

Per una banda, l'autor fa referència als anys 50, explicant que van ser bons anys per a la Xina, amb gran desenvolupament i amb una economia nacional pròspera.¹⁷ També trobem anècdotes sobre l'inici de la Revolució Cultural. En nombrosos casos, l'autor mostra el punt de vista polític mitjançant, per una banda, l'al·legoria al Partit Comunista Xinès i, per una altra banda, la seva crítica al Kuomintang. Després d'aquesta "època d'or" de la qual fa referència l'autor, comença el boom de natalitat de finals de 1965 i el posterior establiment de la política del fill únic per part del nou Govern xinès.

L'obra ens presenta una dialèctica que mostra la política a través del prisma del discurs literari.¹⁸ La novel·la es divideix en cinc seccions, però en realitat es compon de dues meitats, la primera de les quals presenta, tal i com he destacat abans, els esdeveniments dramàtics que sorgeixen amb l'obligació d'avortaments durant la dècada de 1960, i la segona presenta la història d'una mare privada dels seus drets parentals. La cinquena i última secció, marca un canvi enmig del drama, s'incorpora una obra de teatre que rep el mateix títol que la novel·la.

Les preocupacions polítiques subjacents en les obres de Mo Yan passen a ocupar un primer pla en aquesta novel·la. Amb "Rana", l'autor ofereix al lector una perspectiva inusual sobre les complexes relacions entre la ficció i la política. Es tracta d'una crítica a l'estat, on les polítiques de control de la població són responsable de nombroses morts. Aquesta denúncia es dirigeix també a l'ultraliberalisme econòmic que és còmplice de l'herència totalitària de la destrucció de la dignitat humana a través de la comercialització del cos, afirma Jonathan Hall.¹⁹

¹⁷ *Rana*. Mo, Yan. Pàgina 38.

¹⁸ *The (Bio) political Novel: Some Reflections on Frogs by Mo Yan*. Jonathan Hall. Pàg. 53.

¹⁹ *The (Bio) political Novel: Some Reflections on Frogs by Mo Yan*. Jonathan Hall. Pàg. 53.

En primer lloc, la novel·la critica la imposició d'unes noves normatives per part d'un Estat que indueix al compliment de certes polítiques que condueixen a conseqüències desastroses. Aquests avortaments obligatoris mostren pràctiques de govern dictades pel "bio-poder", que transformen la "bio-política" a "tanato-política", comenta Jonathan Hall.²⁰ Aquest bio-poder mortal del que parla Hall en el seu article és denunciat per l'autor a través del personatge de la tieta. En efecte, destaca Hall, ella és una personificació de la política incoherent del control de la població que, a més de millorar l'estàndard de vida de la població, paradoxalment degenera en una "tanato-política". Aquesta postura acusatòria adoptada per l'autor va, però, acompanyada d'una actitud matisada que revela el personatge que encarna la tieta com una figura ambivalent combinant els aspectes de llevadora i d'assassina. No obstant això, l'autor no es dedica a demonitzar aquest personatge. També se centra en les profundes ambigüitats dins d'aquesta figura, amb la qual ens exposa els seus impulsos interns i les polítiques instaurades d'aquest control de la població. Amb aquest caràcter, l'autor es planteja la qüestió de la responsabilitat individual i col·lectiva i, per tant, la seva escriptura es podria considerar també una acusació al sistema totalitari.²¹

L'esterilització dels homes és només un preludi a l'obligació a l'avortament de les dones, que culmina en nombrosos incidents dramàtics. Ho podem veure en tres fragments diferents de la novel·la en els quals s'observen les mateixes escenes desastroses: Geng Fenglian mor ofegada mentre tractava d'escapar de l'avortament, Wang Dan mor en circumstàncies similars deixant orfe al seu nadó prematur, i Wang Renmei mor a la taula d'operacions de la clínica.

Un altre aspecte a tenir en compte en l'estudi d'aquesta obra és el dels noms que reben els personatges, que gairebé sempre es refereixen a una part del seu cos. Per exemple, Chen Bi (referint-se al seu gran nas), Wang Gan (referint-se al seu fetge), i el pare i el fill de la família Xiao; Xiao Changchun (referint-se al llavi superior) i Xiao Xiaochun (referint-se al llavi inferior). Aquests personatges estan motivats precisament per aquesta doble lògica amb la qual, presos individualment, aquests noms evocuen a les parts del cos que són reconegudes a través d'una consciència social compartida.

²⁰ *The (Bio) political Novel: Some Reflections on Frogs by Mo Yan*. Jonathan Hall. Pàg. 54.

²¹ *The (Bio) political Novel: Some Reflections on Frogs by Mo Yan*. Jonathan Hall. Pàg. 55.

Al començament de la quarta secció s'introdueix un nou aspecte en la història, el personatge de la tieta comença a mostrar pànic davant les granotes. Aquest temor, sovint mostrat en formes fantàstiques, revela, de fet, un sentiment de culpa que la persegueix fins al final de la novel·la. La relació entre els nadons i les granotes es basa les semblances físiques entre els capgrossos i els fetus en l'etapa del seu desenvolupament, i entre el plor dels nadons i el raucar de les granotes, opina Hall.²²

Finalment, mitjançant el desplegament del seu complex simbolisme, la novel·la expressa la seva victòria, rehabilitant els drets bàsics de la individualitat i la pertinença de cadascú a la comunitat humana, la qual ha de ser defensada contra els atacs polítics i la decadència moral.²³ A través del seu enfocament metafòric, aquesta novel·la destaca, principalment, per aquest restabliment de la vida dels personatges, és a dir, la base dels drets fonamentals de la persona. La vida emocional de la tieta és l'exemple clar que dona l'autor d'aquesta restauració, que arriba amb retard però intensament.

3.3 Estudi de l'obra "Sorgo Rojo"

Aquesta novel·la està ambientada en la zona rural de Shandong durant la invasió japonesa dels anys 30, i ens explica la història de tres generacions d'una família narrades a través de la veu d'un nen. Aquest nen és el nét dels protagonistes, l'avi i l'àvia. La novel·la no segueix un ordre cronològic, sinó que fa salts d'un moment a un altre, això és degut a què es tracta d'una narració des de la memòria d'aquest nen. En cada capítol, però, sempre hi és present la guerra contra els japonesos. "Sorgo Rojo" recapitula amb formalitat un calendari corresponent a la Revolució i la fundació de la República Popular. No obstant això, després de la Revolució Cultural, de la destrucció de l'ordre socialista, i de la retirada de la lògica de la "gran narrativa" de discursos maoistes, la llegenda creada per Mo Yan, creix com a nou tipus de poder històric.²⁴

A l'inici de la novel·la, se'ns explica com el pare de Xingfan Dai, l'àvia, la ven a la família Shan a canvi d'un mula. Als 16 anys l'obliga a casar-se amb Shan Bianlang, un leprós que posseeix una destil·leria de vi de sorgo. Durant el seu camí cap al casament,

²² *The (Bio) political Novel: Some Reflections on Frogs by Mo Yan*. Jonathan Hall. Pàg. 59.

²³ *The (Bio) political Novel: Some Reflections on Frogs by Mo Yan*. Jonathan Hall. Pàg. 54.

²⁴ *The Literary World of Mo Yan*. David Der-Wei Wang and Michael Berry. Pàgina 490.

degut a certs esdeveniments, l'àvia és desflorada per un dels seus portadors, el comandant Yu, que més endavant resultarà ser el segon protagonista, l'avi. Aquest, degut al seu desig per l'àvia, assassina al seu marit i al pare d'aquest. L'àvia, per tant, hereta la destileria i es converteix en la propietària del negoci. Se'ns dona a conèixer que l'àvia ha quedat embarassada després del seu romanç amb l'avi entre els camps de sorgo. Aquest fill serà Douguan, el pare del narrador. Més endavant, s'explica que dos anys més tard de la mort de l'àvia per una bala japonesa, es celebra el seu enterrament. Es tracta d'un funeral digne d'una heroïna, en el qual es fa una processió i s'exalta la seva figura. D'altra banda, l'avi i Douguan s'allisten a la "Sociedad de Hierro" per a lluitar contra els japonesos que han assassinat la seva estimada. No obstant aquest amor de l'avi per l'àvia, la novel·la explica que aquest, temps enrere, va tenir un romanç amb la seva criada, Passió. Quan l'àvia s'adona d'aquest engany, bufeteja l'avi i aquest fuig amb Passió per a començar una nova vida, la qual no acaba sortint bé. Finalment, la novel·la acaba explicant com es du a terme la mort de Passió, anomenada "àvia segona", degut a la violació d'una sèrie de soldats japonesos. Aquesta, que esperava un fill de l'avi, acaba morint juntament amb el no-nascut i amb la seva germana petita, Xiangguan. L'àvia i l'avi l'enterren i netegen el cos de l'àvia segona.

A mesura que avança la història, els antecedents familiars i la història nacional es fonen gradualment, culminant amb l'aniquilació dels japonesos en un atac de les guerrilles. En aquest sentit, Mo Yan sembla estar rendint homenatge a les obres de ficció històrica revolucionària,²⁵ afirma David Der-Wei. Però, observant amb més deteniment, ens adonem que la seva història revolucionària en realitat revela una degeneració històrica en la qual cada generació no arriba a estar a l'altura de l'anterior. Com a hereu del seu llinatge familiar, el narrador de "Sorgo Rojo" no deixa d'imaginar les accions heroïques dels seus pares i avantpassats i les tribulacions i patiments que van suportar durant les diverses revolucions i moviments polítics. Mo Yan ens porta a conèixer i viure en la consciència dels seus personatges. Vista des de la perspectiva de poder i de gènere, la masculinitat en la novel·la "Sorgo Rojo" és l'eix central. D'altra banda, podem observar el retorn de l'autor cap a les ideologies patriarcals i, fins i tot misògines i el discurs en la seva descripció de les relacions de gènere, juntament amb la violència com a marca de la

²⁵ *The Literary World of Mo Yan*. David Der-Wei Wang and Michael Berry. Pàgina 490.

masculinitat.²⁶ Amb la creació del caràcter de l'avi, Mo Yan vol revertir l'antiga dicotomia de bo i dolent establerta en la tradició literària xinesa. En comptes d'un caràcter que personalitza certes virtuts com la lleialtat o la justícia, l'autor ens dona a conèixer un heroi sanguinari que desafia l'ordre i pren la llei per la seva pròpia mà. De la mateixa manera, l'heroïna de l'autor, l'àvia, és un personatge que es desvia de les virtuts tradicionals femenines, cercant la pròpia felicitat mitjançant un adulteri que, en temps d'ideologies feudals o comunistes, hagués estat censurada per depravació moral.²⁷ Mo Yan utilitza aquests trets com a signe d'alliberació d'aquelles ideologies que es caracteritzaven per la visió d'aquests fets com a malvats i immorals.

La major part dels personatges femenins a "Sorgo Rojo", estan guiats pels seus desitjos sexuals. Això ho veiem exemplificat en els caràcters de l'àvia i l'àvia segona. L'àvia se'n mostraria com a l'estereotip de dona delicada, bella i amable, mentre que la sexualitat del personatge de l'àvia segona és vista com a perversa, salvatge i fogosa. D'aquí en podem treure la conclusió, per tant, del perquè de les seves morts tant diferenciades. L'àvia mor per una bala japonesa, però l'àvia segona és violada per tots els soldats japonesos, patint molt més en aquest fi. El narrador identifica al seu avi amb el poder i la masculinitat. Observem aquest tret només mirant cap el moment en el qual l'àvia veu per primera vegada al comandant Yu, qui desprèn una gran potència masculina. L'autor, mitjançant aquest caràcter, juntament amb el de l'àvia, ens exposa el desig femení d'aquesta cap a l'avi, el qual l'arrossega amb el desig del seu cos cap a l'adulteri desflorant-la entre els camps de sorgo. Aquest fet, a més, es podria considerar un reclam a la sexualitat de l'àvia, substituint, de facto, la posició del que era el seu marit.

Aquest moment d'alliberació espiritual i sexual entre els dos protagonistes, es du a terme sobre un llit natural que l'avi crea entre les branques de sorgo, representant un cercle diví en el qual s'uneixen el cos i l'ànima. Aquí, l'àvia abraça la seva naturalesa humana i a partir d'aquesta, se'n desencadenaran d'altres.²⁸ Aquesta escena de la novel·la, és interpretada de diverses maneres segons diversos autors. Per a Lydia Liu, aquesta escena representa la construcció de la fantasia masculina i minimitza les preocupacions femenines, "el cos femení és desplaçat en última instància pel nacionalisme, el discurs

²⁶ *Gender and Sexuality in Twentieth-Century Chinese Literature and Society*. Tonglin Lu. Pàg. 122.

²⁷ *Gender and Sexuality in Twentieth-Century Chinese Literature and Society*. Tonglin Lu. Pàg. 123.

²⁸ *China into film : frames of reference in contemporary chinese cinema*. Silbergeld, Jerome. Pàg. 71.

del qual nega l'especificitat de l'experiència femenina donant significats simbòlics més amplis per al significant de violació, com per exemple que la Xina estava sent violada pels invasors japonesos.”²⁹ En canvi, per a Eugene Wang, aquesta escena no és només una simple fantasia masculina, sinó un estudi simbòlic en la força alliberada de la sexualitat femenina. “A banda de la predominant presència masculina durant tot el llibre, l'autor articula una subjectivitat femenina que tot ho abasta, que destrueix la línia de distinció entre la sexualitat femenina i la maternitat.”³⁰ D'altra banda, aquest autor opina també que “la violència constant en la novel·la és portada a extrems per a sacsejar a l'audiència de la seva covardia i falta de sensibilitat, del seu autoengany sobre una utopia femenina tranquil·la, i de la seva insensibilitat col·lectiva i privada a tot tipus de terror social massiu.”³¹ Cal afegir que, amb l'assassinat del marit de l'àvia i del pare d'aquest per part de l'avi, i la posterior ocupació d'aquest subjecte, el que busca Mo Yan és demostrar una victòria contra el sistema feudal en termes d'articulació de classes.³²

D'altra banda, més endavant en la novel·la, quan s'explica l'aventura de l'avi amb l'àvia segona, Passió, ens recorda també que, amb aquest joc de poligàmia sexual, encarna el control masculí sobre la sexualitat femenina. L'àvia s'enerva i bufeteja l'avi quan descobreix la infidelitat però en el moment en el qual mor Passió, ella l'ajuda a netejar el seu cos i a enterrar-la. No obstant, la novel·la ens mostra que, en un breu lapse de temps, l'àvia també fuig amb un altre home, però aquest serà vist només com a un acte de gelosia davant l'engany de l'avi amb Passió.

Estudiant amb deteniment el personatge de l'àvia, observem que l'autor l'exposa com a un caràcter amb un poder sexual excessiu, el qual amenaça la figura masculinitzada de l'avi, ja que podria privar-lo del seu control sobre ella i, per tant, feminitzar-lo en certa manera.³³ L'autor la presenta com una dona que està resolta a decidir el seu propi destí, i que desafía els valors morals tradicionals. Quan s'assabenta de que el seu pare la canvia per una mula, es rebel·la tenint un romanç amb l'avi.³⁴ Al principi pensava que el

²⁹ *China into film : frames of reference in contemporary chinese cinema*. Silbergeld, Jerome. Pàg. 142.

³⁰ *China into film : frames of reference in contemporary chinese cinema*. Silbergeld, Jerome. Pàg. 142.

³¹ *China into film : frames of reference in contemporary chinese cinema*. Silbergeld, Jerome. Pàg. 142.

³² *Gender and Sexuality in Twentieth-Century Chinese Literature and Society*. Tonglin Lu. Pàg. 126.

³³ *Gender and Sexuality in Twentieth-Century Chinese Literature and Society*. Tonglin Lu. Pàg. 130.

³⁴ *From Fatherland to Motherland: On Mo Yan's Red Sorghum and Big Breasts and Full Hips*. Chan, Shelley W.

personatge de l'àvia era el d'una heroïna, una dona forta i masculinitzada en certa manera. Però finalment, veient que després de tot el relat els únics que sobreviuen són l'avi i el pare del narrador em fa pensar que la dona mai havia estat l'heroïna en cap cas, ja que acaba morint. Per tant, es segueix mantenint la visió del personatge masculí com a l'heroi, el vencedor, el que sobreviu a pesar de totes les atrocitats dutes a terme. En canvi, l'àvia, que tant havia donat per tots, que tant amable i bondadosa era, acaba morint.

La memòria personal i subjectiva és un recurs per a explicar les experiències que els autors volen dur a terme. Aquesta memòria és el que caracteritza aquest tipus d'escriptura individualista, de novel·les de nova situació. Trobem subjectes que projecten la seva experiència cap a l'exterior, i, a més, aporten característiques de la Xina coetània. En termes estilístics, les obres barregen un realisme fotogràfic amb un expressionisme abstracte amb el qual, en certs moments, el temps no queda clar. Aquest tipus de narració trenca les fronteres entre la literatura popular i la culta, ja que els recursos de la literatura popular permeten noves formes d'expressió. Aquestes obres fugen de la profunditat, de la mateixa manera que ho fa "Sorgo Rojo".

3.4 Estudi de l'obra "La República del vino"

Aquesta obra narra la història d'un detectiu, Ding Gou'er que arriba a la misteriosa República del vi per investigar uns estranys casos de canibalisme. Hi trobem una crítica per part de Mo Yan a la corrupció i a l'obsessió del país amb l'alcohol. "“La República del vino” és una veritable cornucòpia de la comèdia, l'enginy i la destresa tècnica” destaca M. Thomas Inge.³⁵

Cadascun dels nou capítols que formen la novel·la està dividit en quatre parts. La primera tracta sobre la història d'un detectiu o, més ben dit, l'anti-detectiu, ja que degut al seu alcoholisme, no només no sap distingir entre lo real i lo fictici, sinó que a més acaba sent el vertader falfactor en el relat. La fictícia de tot el relat es dramatitza no només per aquests fets absurds, sinó també per les següents parts de la narrativa, també repartides en cada capítol, com per exemple les cartes entre Li, un estudiant de doctorat en estudis alcohòlics, i el Doctor, que en aquest cas també es diu Mo Yan, a qui escriu amb

³⁵ *Mo Yan: Through Western Eyes*. M. Thomas Inge. Pàgina 504.

l'esperança de canviar la seva línia d'escriptura centrada en l'alcoholisme cap a una de més creativa. Segons Jeffrey C. Kinkley, aquestes són un seguit d'històries en les quals s'imita l'estil de Lu Xun per burlar-se'n, ja que aquesta història ens remet a la seva famosa ficció, "Medicina" (Yao, 1919), en la qual s'inverteix amb l'horror del "canibalisme terapèutic", basat en una llegenda xinesa en la qual la sang humana té propietats mèdiques inusuals. D'altra banda, opina que són paròdies dels neorealistes.³⁶ Mo Yan, finalment, ens fa pensar sobre l'alta filosofia, les relacions entre l'escriptor i el lector, i el futur de la literatura a través de diversos camins que pren el relat. L'alcoholisme, que en la tradició xinesa facilitava la veritat i l'oblit, es converteix en una metàfora de les realitats de la vida, com per exemple les reformes en l'economia.

Amb "La República del vino" Mo Yan crea una altra ruta literària. La novel·la ens revela l'intent de descobrir la veritable naturalesa de les coses i com haurien de tornar al punt d'on provenen. No obstant això, durant el curs de l'escriptura, Mo Yan complica i redefineix la seva trajectòria narrativa. En la part referida a les cartes entre Mo Yan, que actua com a narrador, i Li, s'hi discuteixen els elements de l'ofici de la creació literària. Els bons i dolents, la bona literatura i la mala literatura, la qüestió de la justícia històrica i la injustícia històrica, tots aquests elements els trobem en aquesta novel·la de Mo Yan.³⁷ En el transcurs de la seva correspondència, les opinions de l'estudiant sobre la literatura, finalment convencen a Mo Yan per escriure una còpia promocional d'un nou licor. Aquesta novel·la, opina Philip Gambone, és una barreja postmodernista de fantasia que pren elements de les antigues novel·les de *kung-fu*, thrillers sobre detectius, contes xinesos tradicionals, relats americans sobrenaturals i ficció realista màgica.³⁸ A través del seu diàleg intern amb l'intercanvi de cartes, s'aconsegueix un sentit de semi-autonomia en un escenari ideal de comunicació, comenta Kenny Kwok-kwan. En aquest espai imaginari, l'autor té la capacitat d'oferir els seus comentaris reflexius sobre temes literaris, en relació amb judicis crítics, gustos estètics, escrits literaris, entre d'altres. És a dir, aquest context comunicatiu serveix com a espai substitutiu amb el qual es produeix una deslegitimació d'aquestes normes polítiques i artístiques.³⁹

³⁶ *The Republic of Wine*. Jeffrey C Kinkley. Pàg. 582.

³⁷ *The Literary World of Mo Yan*. David Der-Wei Wang and Michael Berry. Pàgina 491.

³⁸ *The Republic of Wine*. Philip Gambone. Pàg. 19.

³⁹ *Magical narrative, social allegory, and peasant ideology: the problematics of realism in Mo Yan's novels*. Ng, Kenny Kwok-kwan. Pàg. 136.

El poble anomenat República del Vi del qual es parla és un regne totalment fictici, un domini estranger que no té res a veure amb el món exterior. Trobem un tant escandalosa la història sobre els funcionaris alimentant-se de nadons, doncs en definitiva, la narració s'aparta radicalment del realisme tradicional. D'altra banda, observem que els relats explicats pel Doctor també s'allunyen d'aquesta realitat. Per exemple, es parla sobre el procés de fabricació del vi, de la pràctica de recol·lectar nius d'ocell comestibles i dels procediments de l'institut de gastronomia per a preparar el "deliciós plat" *Hongshac Ying'er* (estofat de nadó).⁴⁰ Aquest poble és una representació del ràpid desenvolupament de les zones econòmiques dependents de divises estrangeres i de corporacions internacionals atretes pels beneficis fiscals oferts pel govern central, apunta Kenny Kwok-kwan. Per tal d'atraure els inversors estrangers, l'empresari individual presta una gran quantitat de fons per a la innovació en les infraestructures de la ciutat i desvia els diners per a la construcció d'hotels turístics, sales d'exposicions, centres d'entreteniment, i organitzacions de la festa del vi.⁴¹

Tal i com esmenta David Der-Wei Wang en el seu article, "La República del vino" ha de ser considerada com el segon clímax creat per Mo Yan, després de "Sorgo Rojo". La novel·la s'ambienta en un lloc de consum desenfrenat, de residus i brutícia, i, al mateix temps, és el lloc de la indulgència carnal i el desig excessiu. La República governa amb una mena d'ascetisme ideològic, però, aquesta "República dins d'una República" acaba sent un món en si mateix, en el qual res és tabú.⁴² Aquesta novel·la és relativament "extrema", comenta Jeffrey C Kinkley, no només per les exageracions que mostra l'autor, com el cas del detectiu que investiga els rumors de canibalisme, sinó també per l'estellament modernista de la narració i el seu eclecticisme postmodern.⁴³

En aquest relat, s'observa l'auto-referència de l'autor amb el personatge de l'escriptor, "Mo Yan", que entra en el seu propi treball com un participant actiu, component una història sobre el crim indignant de menjar "nadons estofats" a la República del Vi. Aquest

⁴⁰ *Magical narrative, social allegory, and peasant ideology: the problematics of realism in Mo Yan's novels*. Ng, Kenny Kwok-kwan. Pàg. 131.

⁴¹ *Magical narrative, social allegory, and peasant ideology: the problematics of realism in Mo Yan's novels*. Ng, Kenny Kwok-kwan. Pàg. 145.

⁴² *The Literary World of Mo Yan*. David Der-Wei Wang and Michael Berry. Pàgina 489.

⁴³ *The Republic of Wine*. Jeffrey C Kinkley. Pàg. 581.

participant ens recorda, diu Kenny Kwok-kwan, al veritable novel·lista, ja que es troben molts punts en comú amb el relat de “Sorgo Rojo”.⁴⁴

Mitjançant la creació de la veu dual del Doctor i “Mo yan”, el novel·lista és, així, capaç de reflectir la seva pròpia experiència a través del dispositiu de persona dividida. El Doctor sembla ser un escriptor amb una imaginació desenfrenada, inventa faules que són absurdes i surrealistes. “Mo Yan” és, però, caricaturitzat com una figura amb la creativitat a la vora del fracàs. Mo Yan deixa d’escriure una obra realista per a condemnar els problemes socials de la corrupció i els favoritismes. A més, també té por de perdre el seu punt de vista moral davant del món literari caòtic en el qual els escriptors són més atrets per les recompenses monetàries que per l’assoliment artístic de les seves obres.⁴⁵ Kenny Kwok-kwan opina que, amb aquesta manipulació de la veu dual es crea una barrera que separa els dos extrems polars, d’una banda es troba el principi d’impersonalitat, i en l’altre extrem una il·lustració biogràfica.⁴⁶

A banda de les persecucions de les visions dels fets caníbals d’aquest poble, el detectiu, qui pateix una transformació negativa al llarg de la novel·la, és atrapat per la seva corrupció moral. La seva missió d’investigació d’aquests esdeveniments, es converteix en una experiència psicològica que el fa enfonsar-se en aquest espiral incestuos. Kenny Kwok-kwan opina que aquesta trama de detectiu és una paròdia del teatre model maoista revolucionari.⁴⁷

La novel·la va més enllà de la seva intenció de suprimir les ideologies dominants de les quals es parlava al principi. Els personatges de la història pateixen uns destins tràgics plens d’intoxicació mental i moral. Per exemple, el detectiu acaba optant per treure’s la vida, l’escriptor perd el seu valor moral en acceptar l’oferta de l’estudiant i el Doctor renúncia a la seva ambició literària i opta per a fer-se càrrec de l’organització d’activitats per a les festes del vi al poble.⁴⁸

⁴⁴ *Magical narrative, social allegory, and peasant ideology: the problematics of realism in Mo Yan's novels.* Ng, Kenny Kwok-kwan. Pàg. 135.

⁴⁵ *Magical narrative, social allegory, and peasant ideology: the problematics of realism in Mo Yan's novels.* Ng, Kenny Kwok-kwan. Pàg. 138.

⁴⁶ *Magical narrative, social allegory, and peasant ideology: the problematics of realism in Mo Yan's novels.* Ng, Kenny Kwok-kwan. Pàg. 139.

⁴⁷ *Magical narrative, social allegory, and peasant ideology: the problematics of realism in Mo Yan's novels.* Ng, Kenny Kwok-kwan. Pàg. 149.

⁴⁸ *Metafiction, Cannibalism, and Political Allegory: Wineland by Mo Yan.* Pàg. 146.

La novel·la acaba amb un epíleg de cinc pàgines, el qual és considerat per nombrosos crítics una imitació de la presentació de la consciència en l'últim capítol d'*Ulisses* de James Joyce. Amb aquestes últimes pàgines, Mo Yan intenta arrodonir la trama, com un tot unificat, creant un laberint lingüístic sense puntuació i d'escriptura sense relació de causalitat.⁴⁹ Tot i que inicialment l'autor tracta de crear una sensació de caos, aquest tancament tan estilitzat sembla que no acabi de quadrar dins de l'obra. Això és degut a què aquesta part va ser eliminada en l'última edició de la novel·la. El final original semblava haver ofert una interpretació del text per part de l'autor, proporcionant notes finals i referències aleatòries.⁵⁰

El tema central de l'obra, de la mateixa manera que l'heroi de la novel·la, no reclama un poder omniscient que totalitza la història, apunta Yang Xiaobin. Per tant, aquesta manera tant paradigmàtica de representació absoluta en la ficció moderna de la Xina està en dubte, la ironia en la representació de Mo Yan es mostra al mateix temps que la problemàtica d'aquesta, afirma Xiaobin.⁵¹

3.5 Estudi de l'obra "Las baladas del ajo"

Aquesta obra és una creació realista en la qual Mo Yan critica la corrupció del comunisme i la resistència folklòrica a la Xina. L'esdeveniment que incita a l'autor a escriure aquesta novel·la sobre les diverses tragèdies que viuen els personatges principals, es produeix el 1987, quan el govern anima els agricultors de Gaomi a produir una gran collita d'all, però després, degut a diverses raons, decideix no comprar-lo quan el cultiu ja ha crescut. Aquest serà l'esdeveniment que desenvoluparà diverses situacions de violència i d'altres trames de l'obra.

La història és explicada per un narrador omniscient en tercera persona i comentada per un vell cec que canta balades anomenat Zhang Kou. Les rimes estableixen un marc de la història feudal de la Xina respecte a l'abús del poder sobre els febles, apunta Andrea Riemenschneider. La novel·la no només reflecteix la impotència camperola sinó també

⁴⁹ *Magical narrative, social allegory, and peasant ideology: the problematics of realism in Mo Yan's novels*. Ng, Kenny Kwok-kwan. Pàg. 160.

⁵⁰ *Metafiction, Cannibalism, and Political Allegory: Wineland by Mo Yan*. Pàg. 146.

⁵¹ *The Republic of Wine: An Extravaganza of Decline*. Yang, Xiaobin. Pàg. 228.

al·ludeix a la important funció que els mitjans de comunicació poden exercir sobre la promoció de les insurreccions camperoles.⁵²

Iniciada en un incident de protesta camperola provocada pels problemes de la creixent corrupció i la ineficiència burocràtica, Mo Yan tracta, en aquesta obra, diversos temes econòmics, com per exemple l'alta taxa d'inflació i el subdesenvolupament rural en l'economia de mercat de la dècada de 1980. A causa de la ignorància dels mecanismes de mercat, hi ha un excés d'oferta sobre la demanda d'all, i aquest fet obliga als funcionaris a reduir dràsticament el preu del producte. Fins i tot s'arriben a tancar magatzems i es neguen a prendre més collita dels camperols. Tot això condueix als camperols a la violència, assaltant i saquejant les oficines del comtat. Els dos protagonistes masculins, Gao Yang i Gao Ma, que són cosins, són buscats per la policia després dels disturbis. Gao Yang, un pagès que cultivava l'all, és un participant passiu en aquesta violència urbana. És arrestat per la policia i sotmès a tortures, així com humiliacions humanes infligides pels seus companys de cel·la. La història de Gao Yang es creua amb la tragèdia d'amor entre el seu cosí Gao Ma i Fang Jinju, la filla d'una família rural patriarcal. Aquesta noia és tractada com una propietat per part de la seva família, ja que aquests la inclouen en un contracte de matrimoni il·legal conspirat per tres famílies rurals i el partit.⁵³

Jinju s'enamora de Gao Ma, un jove soldat desmobilitzat. Aquest, lluita contra el contracte de matrimoni concertat de Jinju. Finalment, la família Fang es compromet a "vendre" la seva filla a Gao Ma per deu mil yuans, ja que saben que Jinju està embarassada d'aquest. La tragèdia de les collites d'all acaba afectant a Gao Ma i aquest fet fa que no pugui reunir suficients diners per a comprar la seva estimada.

D'altra banda, el pare de Jinju mor en un atropellament i la seva mare entra en depressió per la mort del seu marit. Aclaparada per tots aquests esdeveniments catastròfics, Jinju finalment es suïcida amb el seu nadó no nascut. La història conclou amb un procés en el qual Gao Yang, Gao Ma, i la mare de Jinju són portats a judici. L'últim capítol es compon d'una sèrie d'articles en un diari de ficció de 1987. Aquest article ofereix una sèrie de publicacions en les quals s'exigeixen mesures severes per acabar amb la corrupció administrativa i per a castigar severament als funcionaris responsables de l'incident. Cal

⁵² *Mo Yan*. Riemenschneider, Andrea.

⁵³ *Critical Realism and Peasant Ideology: The Garlic Ballads by Mo Yan*. Ng, Kenny K. Pàg. 129.

dir, però, que l'autor va modificar aquest últim capítol en les versions posteriors de la novel·la. Finalment revisada, aquests articles són suprimits i substituïts per històries complementàries dels personatges.⁵⁴

En la seva segona novel·la, Mo Yan demostra una vegada més la seva capacitat d'enganxar des de l'inici del relat, dins d'un panorama ampli que conté passions, tribulacions i tragèdies de la vida rural a la ciutat de Gaomi. Michael Duke la defineix com a “una obra de maduresa d'art que és estilísticament impressionant, emocionalment poderosa, i intel·lectualment atractiva”, i la proclama “una de les evocacions narratives més imaginativament concebuda i artísticament aconseguida sobre complexitat de la vida camperola dins les obres de ficció xinesa del segle XX”.⁵⁵

Tal i com comenta David Der-Wei Wang en el seu article, aquest establiment que l'autor exposa a “Las baladas del ajo” d'un determinat “paradís” dins la República ens porta a meravellar sobre la ironia de Mo Yan: en una utopia governada pels treballadors, els camperols i els soldats, es produeix un escàndol, i quan aquests esdeveniments comencen, ja no hi ha qui els aturi. La realitat i el realisme en les seves obres busquen capturar i crear els punts de sutura entre l'espai social, la forma i la consciència.⁵⁶

L'exposició dels símptomes socials i la difícil situació de la classe baixa a la comunitat rural del relat, intenten recrear el realisme del Moviment del 4 de Maig. La novel·la exposa una protesta camperola fallida contra una burocràcia opressiva. Mo Yan fa una conjuntura crítica sobre la dècada de 1980, on es veu reflectida la reforma econòmica del mercat a la República Popular de la Xina.⁵⁷ El text exposa un conjunt de canvis socials mitjançant la narració de la lluita camperola contra el Partit. Mo Yan també aprofita per a fer referència al passat dominat per les ideologies maoïstes. La novel·la tracta temes abusius contra els pagesos en virtut de les campanyes de lluita de classes durant la Revolució Cultural i, d'altra banda, també fa una paròdia del model obrer-camperol-soldat literari, opina Kenny K. “Es nega a articular el passat en la forma en què realment era, i denúncia la corrupció rampant i la ineficàcia oficial”,⁵⁸ per això, el relat va ser

⁵⁴ *Critical Realism and Peasant Ideology: The Garlic Ballads by Mo Yan*. Ng, Kenny K. Pàg. 130.

⁵⁵ *Mo Yan: Through Western Eyes*. M. Thomas Inge. Pàg. 503.

⁵⁶ *The Literary World of Mo Yan*. David Der-Wei Wang and Michael Berry. Pàgina 489.

⁵⁷ *Critical Realism and Peasant Ideology: The Garlic Ballads by Mo Yan*. Ng, Kenny K. Pàg. 109.

⁵⁸ *Critical Realism and Peasant Ideology: The Garlic Ballads by Mo Yan*. Ng, Kenny K. Pàg. 110.

prohibit a la Xina quan es va publicar. En vincular els sofriments dels camperols amb la constant lluita de classes en l'actual situació econòmica, trobo que aquesta novel·la és un reflex de les profundes contradiccions socials i la corrupció. El relat es caracteritza per les referències d'espai i de temps i, d'aquesta manera, facilita el seguiment de la trama. D'altra banda, amb la història de Jinju, l'autor fa una crítica a la submissió de la dona en la societat rural, fet que coincideix amb moltes de les narratives sobre el 4 de maig.⁵⁹

Diversos crítics comenten que l'enfocament del "regionalisme" adoptat per Mo Yan ha de ser considerat en el context de la literatura modernitzada de la dècada de 1980.⁶⁰ Michael Duke posa en evidència que aquesta novel·la camperola destaca en gran part per la seva semblança al Moviment del 4 de Maig, opina que l'autor treballa amb un elevat sentit de l'auto-consciència i amb un elevat art de ficció en la seva estructura.⁶¹

Diversos aspectes socioculturals sobre la situació camperola es revelen durant la novel·la. En primer lloc, la classe camperola pateix una doble discriminació en la societat, en segon lloc l'autor espera recuperar els personatges revolucionaris admirats, creient que així la Xina podrà ser una nació més forta, en tercer lloc els dolents enfronten el mateix dilema que a l'obra de Lu Xun, és a dir, Mo Yan segueix obsessionat amb la missió de reformar el caràcter nacional en la seva escriptura, i per últim, l'autor parla des del punt de vista dels camperols.⁶² El novel·lista ha afirmat que els camperols a la Xina d'avui en dia segueixen vivint en aquesta tradició "antidemocràtica". El que necessiten actualment no és cap reforma en la legislatura, sinó més aviat una figura oficial més honesta i incorruptible, afirma Kenny K.⁶³ Mo Yan busca, una vegada més, cridar l'atenció dels lectors amb el fet que encara poden existir els mals de l'antiguitat en aquesta nova societat i que un sistema social que ha patit una revolució política tan radical i una transformació econòmica tan ràpida no pot crear nous ideals i valors, però pot sustentar les velles pràctiques d'explotació i opressió.⁶⁴

⁵⁹ *Critical Realism and Peasant Ideology: The Garlic Ballads by Mo Yan*. Ng, Kenny K. Pàg. 138.

⁶⁰ *Critical Realism and Peasant Ideology: The Garlic Ballads by Mo Yan*. Ng, Kenny K. Pàg. 113.

⁶¹ *Past, Present, and Future in Mo Yan's Fiction of the 1980s*. Michael S. Duke. Pàg. 52.

⁶² *Magical narrative, social allegory, and peasant ideology: the problematics of realism in Mo Yan's novels*. Ng, Kenny Kwok-kwan. Pàg. 42.

⁶³ *Critical Realism and Peasant Ideology: The Garlic Ballads by Mo Yan*. Ng, Kenny K. Pàg. 133.

⁶⁴ *Critical Realism and Peasant Ideology: The Garlic Ballads by Mo Yan*. Ng, Kenny K. Pàg. 145.

4. Conclusions

En aquests moments, gràcies a les lectures de les novel·les de Mo Yan i dels articles de diversos crítics, puc entendre una de les preguntes que em plantejava a l'inici del treball, el perquè de tanta prohibició i escàndol a la Xina amb les seves obres. Es tracta d'un autor que va voler utilitzar la seva veu per a donar a conèixer les realitats de la Xina de finals del segle XX i, per aquesta raó, va ser silenciada. Un exemple clar d'aquesta veda a la qual em refereixo al llarg de l'estudi, és la modificació del final de l'obra "Las baladas del ajo", ja que, degut a què les últimes pàgines de la novel·la redactaven un seguit d'arguments que recolzaven la supressió del govern xinès i criticaven les imparcialitats dels sistemes de justícia a la Xina, l'autor va ser obligat a canviar-la.⁶⁵ D'altra banda, responent la segona hipòtesi que m'he plantejat, l'objectiu de l'autor amb cadascuna d'aquestes crítiques és voler fer veure al món la realitat del seu punt de vista sobre el sistema xinès. Per tal de veure cadascun d'aquests judicis morals, cal fer un petit repàs per les obres.

Visionant els arguments de les obres tractades podem resumir que, en la primera obra, "Shifu, harías cualquier cosa por divertirme", Mo Yan vol transmetre les experiències del període del Gran Salt Endavant (1958-1961). Tracta de despullar les pretensions de la humanitat contemporània de la Xina i de posar al descobert la nostra naturalesa intrínseca i, cal dir que, en certa manera, aconsegueix aquest desig mitjançant el conjunt de relats. En la segona obra, "Rana", l'autor presenta una forta crítica a la política del fill únic, a l'arribada de la modernitat i a les noves directrius del Partit. Mitjançant la història d'aquella família, assoleix la seva missió de transmetre el seu punt de vista crític d'aquests aspectes, de manera que, superficialment, sembla que estiguem fent una lectura d'una novel·la singular, però si indaguem en la seva obra, trobem el missatge amagat que ens vol fer veure. En la tercera obra, "Sorgo Rojo", podem observar el retorn de l'autor cap a les ideologies patriarcals i, fins i tot misògines. D'altra banda, és constant el discurs en la seva descripció de les relacions de gènere, caracteritzant als personatges masculins d'assassins i sanguinaris i als femenins de revolucionàries i independents. Tot plegat és una crítica als sistemes patriarcals que dominaven la Xina en aquells anys, juntament amb el record del mal sofert per la guerra contra el Japó i la posterior ocupació. En la quarta

⁶⁵ *The Literary World of Mo Yan*. David Der-Wei Wang and Michael Berry. Pàgina 490.

obra, “La república del vino”, Mo Yan busca condemnar els problemes socials de la corrupció i els favoritismes entre els alts càrrecs. D'altra banda, torna a ressorgir el desig de suprimir aquelles ideologies dominants de la Xina dels anys 80. És interessant la introducció que fa dels seus propis pensaments mitjançant un personatge que porta el seu nom, ja que se'ns deixa veure clarament un Mo Yan despulat de falses aparences. Degut a la aguda crítica que fa a la corrupció, l'últim capítol va haver de ser modificat per a la seva publicació. En la cinquena obra, “Las baladas del ajo”, Mo Yan torna a presentar una crítica a la corrupció del comunisme i a l'abús del sector rural. S'intenta recrear el realisme del Moviment del 4 de Maig, l'autor fa una conjuntura crítica sobre la dècada de 1980, on es veu reflectida la reforma econòmica del mercat a la República Popular de la Xina. Mitjançant una tragèdia rural, l'autor ens torna a deixar a veure les seves crítiques contra el govern xinès i la corrupció del Partit.

Tal i com s'ha vist amb aquest petit resum, cadascuna d'aquestes obres compta amb el seu punt de crítica. Cal dir, però, que en unes es fa més evident que en d'altres. D'altra banda, tant “Las baladas del ajo” com “La república del vino” han estat considerades obres subversives a causa de la seva crítica a la societat xinesa contemporània, i actualment entenc el perquè. És normal que a la Xina silenciessin alguns d'aquests autors, ja que, mitjançant les seves obres, van posar a la llum certes característiques amagades del poder xinès.

Fent una mirada global, Mo Yan té un recorregut molt curiós en les seves creacions literàries. Curiós ja que despunta per fer salts en les seves obres, anant d'una temàtica a una altre. Però en el fons segueix una fina línia que només es pot observar llegint els seus relats. L'encant de Mo Yan resideix en aquesta valentia per tals exposicions i per aquest punt de vista crític tan únic, i això serà el que seguirà atraient als seus lectors al llarg de la seva trajectòria com a escriptor.

BIBLIOGRAFIA

DIRECTA

Libres:

- Yan, Mo (1992) *Sorgo Rojo*. Barcelona: El Aleph.
- Yan, Mo (2008) *Las Baladas del ajo*. Madrid: Kailas.
- Yan, Mo (2010) *La República del vino*. Madrid: Kailas.
- Yan, Mo (2011) *Rana*. Madrid: Kailas, DL.
- Yan, Mo (2011) *Shifu, harías cualquier cosa por divertirte*. Madrid: Kailas, DL.

GENERAL

Capítols de llibre:

- Chan, Shelley W. (2011) “The Red Sorghum Family: A Sublime Fatherland”. A *A Subversive Voice in China: The Fictional World of Mo Yan*. Amherst, NY: Cambria Press.
- Duke, Michael S. (1993) “Past, Present, and Future in Mo Yan's Fiction of the 1980s” A Ellen Widmer and David Der-wei Wang (eds.) *From May Fourth to June Fourth: Fiction and Film in Twentieth-Century China*. Cambridge: Harvard University Press.
- Riemenschneider, Andrea (2012) “Mo Yan” A Moran, Thomas; Xu, Ye, *Chinese Fiction Writers 1950-2000*. Detroit, pp: 179-194.
- Silbergeld, Jerome (1999) “Ruins of a Sorghum Field, Eclipse of a Nation: Red Sorghum on Page and Screen”. A *China into film: frames of reference in contemporary Chinese cinema*. London: Reaktion Books, pp: 53-96.
- Yang, Xiaobin. (1998) “The Republic of Wine: An Extravaganza of Decline” A Yang, *The Chinese Postmodern: Trauma and Irony in Chinese Avant-garde Fiction*. Ann Arbor: University of Michigan Press, pp: 207-29.
- Zhu, Ling, i Tonglin, Lu (ed.) (1993) “A Brave New World? On the Construction of ‘Masculinity’ and ‘Femininity’ in the Red Sorghum Family”. A *Gender and Sexuality in Twentieth-Century Chinese Literature and Society*. Albany: SUNY Press, pp. 121-34.

Articles de revistes:

- Chan, Shelley W. (2000) “From Fatherland to Motherland: On Mo Yan’s Red Sorghum and Big Breasts and Full Hips” *World Literature Today*, 74 (3): 495-500.
- Der-Wei Wang, David, i Michael Berry (2000) “The Literary World of Mo Yan” *World Literature Today*, Board of Regents of the University of Oklahoma, Vol. 74 (3): 487-494.
- Gambone, Philip (2000) “The Republic of Wine” *New York Times Book Review* New York: 19.
- Hall, Jonathan (2011) “The (Bio) political Novel: Some Reflections on Frogs by Mo Yan” *China Perspectives*, 4: 53-61.
- Inge, Thomas M. (2000) “Mo Yan: Through Western Eyes” *World Literature Today*. Board of Regents of the University of Oklahoma. Vol. 74 (3): 501-506.
- Kinkley, Jeffrey C. (2000) “The Republic of Wine” *World Literature Today*, Vol. 74 (3): 581.
- Lavonne C. E. Leong (2003) “Shifu, you’ll Do Anything for a Laugh (review)” *Mānoa* vol.: 15 (2): 203 -204.
- Ng, Kenny Kwok-kwan (1998) “Critical Realism and Peasant Ideology: The Garlic Ballads by Mo Yan”, *Chinese Culture (Taipei)*, 39 (1): 109-146.
- Ng, Kenny Kwok-kwan (1998) “Metafiction, Cannibalism, and Political Allegory: Wineland by Mo Yan”. *Journal of Modern Literature in Chinese*, 1 (2): 121-148.
- Twitchell-Waas, Jeffrey (2002) “Shifu, you’ll Do Anything for a Laugh” *Review of Contemporary Fiction*, Vol. 22 (3): 162.
- Wong, Timothy C. (2002) “Shifu, you’ll Do Anything for a Laugh” *World Literature Today* Vol. 76 (2): 118.

Working papers:

- Ng, Kenny Kwok-kwan (1996) “Magical narrative, social allegory, and peasant ideology: the problematics of realism in Mo Yan’s novels” Thesis (M.Phil.). *Hong Kong University of Science and Technology*.
- UNED Calatayud “Mo Yan - Premio Nobel de Literatura 2012” *Punto de Interés*.